

Historik för Hjärsta Villaägare

För den som är villaägare inom området kan det vara av intresse att veta att man bor på gammal kulturmark.

Vid de numera bebyggda Baronbackarna finns ett bygravfält som gör det troligt att förhistorisk bebyggelse förekommit. Hjärsta var också ett rotehåll i svearnas krigsflotta.

Första gången namnet Hjärsta finns dokumenterat är år 1483 då Lasse Jönsson "i Hiaerstom" omtalas som nämndeman.

På 1550-talet redovisar jordeböckerna fyra skattegårdar från området. En karta från sekelskiftet 1600/1700 visar fortfarande en by med fyra gårdar och en knektstuga. Under 1700-talet förvärvas och sammanfogades gårdarna i Hjärsta by av en Anders Strokirk. Dennes son, med samma namn, övertog en herrgård med en stor mangårdsbyggnad. Denna byggnad finns kvar än idag – Hjärsta gård.



Gårdsbildningen bestod till i början på 1900-talet, då områdena Holmen och Kullen avstyckades och kom sedan att utgöra Holmens egnahemsområde, vilket började bebyggas år 1917. På marker som tillhört Hjärsta gård ligger för övrigt bostadsområdet Baronbackarna samt Holmens industriområde.

Av nuvarande villasamhället Hjärsta härrör dock endast området norr om gränslinjen Hjalmar Bergmans väg – Färdemansgatan – Betesvägen från Hjärsta gårds ursprungliga marker. Det kan verka något missvisande att kalla villasamhället för Hjärsta, då det till allra största delen ligger på mark som tillhörde en annan egendom, nämligen gården Mark. Samhället kallades till en början officiellt Västra Mark eller Mark. Området Mark torde historiskt sammanfalla med Hjärsta. En gård, benämnd Mark nr 4, låg där Hjärsta gamla skola förr låg, snett emot Hjärsta gård.

Det var i första hand Västra Marks gård som styckades upp för egnahemsbebyggelse. Sedan följde Markbacken och Hjärsta gård. Den del av nuvarande villaområde som ligger väster om motorvägen är byggt på markområden som tillhört Västra Mark och Hjärsta gårdar.

En bebyggelse som uppkom under de förhållanden som rådde, medförde stora sanitära problem. Varje husägare skulle ordna sin vattenförsörjning, vilket innebar att det grävdes många brunnar inom området. De torkade ofta ut, varför vatten måste köras till området. Gemensamma avloppsledningar fanns i några fall. De mynnade ut i något öppet dike. Någon rening var det inte tal om.

Fastighetsägarna kände behov av att samverka för att lösa problemen. Till en början ordnades tillfälliga möten, men det blev nödvändigt med en mer fast organisation för samarbetet mellan tomtägarna. Utöver avlopps- och renhållningsproblemen var det gatubelysning och underhåll av vägen in till staden. Under hösten och vid tjällossningen var vägen i det närmaste ofarbar. Åren 1914, 1926 och 1931 bildades så tre egnahemsföreningar.

Den 2 augusti 1937 bildades en fjärde förening med det långa namnet: *Västra delen av Västra Mark samt Hjärstaparkens koloniförening*. Föreningen fick senare heta Västra mark – Hjärstaparkens egnahemsförening för att slutligen 1967 döpas om till **Hjärsta Villaägareförening**.

(uppgifterna hämtade ur "Hjärsta i backspegeln")